

Program
POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA INTERNETOWEGO
realizowany w ramach
SZKOŁY BEZPIECZNEGO INTERNETU
w Szkole Podstawowej nr 26 w Warszawie

Cele programu:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa dzieci on-line.
2. Edukacja na rzecz bezpieczeństwa dzieci w Internecie, przekazanie wiedzy na temat:
 - specyfiki mediów elektronicznych
 - specyfiki zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu dzieci i młodzieży.
 - zasad bezpiecznego korzystania z Internetu
 - sposobów na zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa on-line
 - sposobów przekazywania wiedzy dotyczącej bezpieczeństwa w Sieci
 - procedur reagowania w sytuacji zagrożenia oraz systemu reagowania na ujawnienie cyberprzemocy

Sposoby osiągnięcia celów:

- wprowadzenie działań profilaktycznych w szkole, uświadamiających uczniom nauczycielom, rodzicom, zasady korzystania i zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych.
- opracowanie konkretnych procedur reagowania w szkole na zjawisko cyberprzemocy.
- podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy

Adresaci programu:

- uczniowie
- nauczyciele
- rodzice

Zadania

- a) **skierowane do uczniów**
 - organizowanie szkoleń, wykładów i warsztatów tematycznych co najmniej raz w semestrze oraz aktywizowanie uczniów do wymiany wiedzy i doświadczeń .
 - układanie scenariuszy w obrębie tematu bezpiecznego użytkowania Internetu, jego dobrodziejstw i zagrożeń.
 - przeprowadzanie konkursów związanych z tematem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni.

- poinformowanie uczniów, że mogą się zwracać do nauczycieli z informacją o wszelkich przejawach przemocy również tej z użyciem nowych technologii.
- konsekwentne reagowanie na zgłaszane problemy oraz zaistniałe incydenty.

b) działania skierowane do Rady Pedagogicznej

- zapoznanie Rady Pedagogicznej z założeniami programu polityki bezpieczeństwa internetowego - przydział zadań , ustalenie odpowiedzialnych za ich wykonanie.
- przeszkolenie Rady Pedagogicznej
- zachęcanie do poruszania tematyki bezpieczeństwa dzieci w sieci, oraz włączania tej problematyki do programów zajęć
- zachęcanie do korzystania z propozycji edukacyjnej opracowanej zewnętrznie i udostępnionych w formie elektronicznej lub drukowanej
- niezwłoczna i zdecydowana interwencja na wszystkie przejawy przemocy w tym te z udziałem nowych technologii
- zredagowanie ankiet diagnozujących wymienione w programie problemy

c) pedagogizacja rodziców

- aktywne włączanie rodziców we wszystkie działania podejmowane przez szkołę
- poinformowanie rodziców o procedurach postępowania wobec dzieci zachowujących się agresywnie oraz stosujących przemoc z udziałem nowych technologii.
- organizacja szkoleń, spotkań informacyjnych dotyczących tematu bezpieczeństwa internetowego.

1) PROCEDURA UJAWNIANIA CYBERPRZEMOCY

a) ustalenie okoliczności zdarzenia: rodzaj materiału, sposób jego rozpowszechniania, ustalenie sprawcy oraz świadków zdarzenia

- jeśli wiedzę o zajściu, posiada nauczyciel nie będący wychowawcą, należy przekazać informacje wychowawcy klasy, który jest zobowiązany poinformować o fakcie pedagoga szkolnego oraz dyrektora
- pedagog, psycholog, wychowawca oraz dyrektor wspólnie dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie
- do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia, sprawców, ofiar, oraz odnalezienie ewentualnych świadków
- włączenie nauczyciela informatyki, szczególnie na etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy

b) zabezpieczanie dowodów:

- wszelkie dowody cyberprzemocy należy odpowiednio zabezpieczyć i zarejestrować

- zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz jeśli to możliwe, dane nadawcy-adres użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, adres strony WWW, na której ukazały się szkodliwe treści itp.
- tak zabezpieczone dowody są materiałem, z którym powinny zapoznać się wszystkie zaangażowane osoby

c) **identyfikacja sprawcy**

- świadomość, że znalezienie miejsca pochodzenia materiału nie zawsze jest równoznaczne z odnalezieniem osoby odpowiedzialnej za działania cyberprzemocy. Sprawcy zazwyczaj ukrywają swoją tożsamość: korzystają z internetowych bramek smsowych, podszywają się pod innych użytkowników sieci, wykorzystują telefony innych uczniów
- w identyfikacji sprawcy pomagają rozmowy z innymi uczniami oraz świadkami zdarzenia bądź osobami trzecimi
- JEŚLI USTALENIE SPRAWCY NIE JEST MOŻLIWE, należy skontaktować się z dostawcą usługi. Jest on ustawowo zobowiązany do usunięcia z Sieci kompromitujących, obraźliwych bądź krzywdzących materiałów oraz do zablokowania konta. Jednak dane sprawcy nie mogą być udostępnione osobom prywatnym, ani szkole. Aby je pozyskać konieczny jest kontakt z policją
- w przypadku gdy numer telefonu sprawcy jest zastrzeżony, operator sieci komórkowej musi podjąć kroki umożliwiające ustalenie danych oraz udostępnienie ich policji. W tym celu należy przekazać informacje o dacie i godzinie rozmowy, bądź nagrania na poczcie głosowej
- w przypadku, gdy zostało złamane prawo, a nie udało się ustalić tożsamości sprawcy, należy bezwzględnie skontaktować się z policją. Zgodnie z kodeksem polskiego prawa, które mówi o obowiązku zawiadomienia o przestępstwie

2) **DZIAŁANIA WOBEC SPRAWCY CYBERPRZEMOCY:**

● **jeśli sprawca cyberprzemocy jest nieznan (nie jest uczniem szkoły)**

Należy podjąć wszelkie czynności w celu przerwania aktu cyberprzemocy. Zaczynając od zawiadomienia administratora serwisu (w celu usunięcia krzywdzących materiałów), kończąc na powiadomieniu policji lub prokuratury.

● **jeśli sprawca jest znany i jest on uczniem szkoły**

Należy przeprowadzić rozmowę w celu ustalenia okoliczności oraz przyczyn zajścia oraz poszukania rozwiązania sytuacji konfliktowej

- uczeń-sprawca powinien otrzymać jasny komunikat, że szkoła nie toleruje żadnych form przemocy

- należy omówić skutki postępowania oraz konsekwencje, które zostaną wobec niego zastosowane

- sprawca musi zostać zobligowany do zaprzestania jakichkolwiek form przemocy oraz dosunięcia Internetu krzywdzących materiałów

- w rozmowie ze sprawcą należy zwrócić szczególną uwagę na omówienie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary

- w przypadku, gdy w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy przeprowadzić rozmowę ze wszystkimi z osobna, zaczynając od lidera grupy

- nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy

d) powiadomienie rodziców sprawcy

- rodzice sprawcy powinni zostać poinformowani o zaistniałym zdarzeniu, jego przebiegu oraz powinni zapoznać się z materiałem dowodowym, oraz decyzją dotyczącą dalszego postępowania z dzieckiem, a także o środkach dyscyplinarnych podjętych wobec ich dziecka
- w miarę możliwości szkoła powinna podjąć próbę współpracy z rodzicami i opracować wspólny plan działania, o którego zobowiązany jest uczeń

e) objęcie sprawcy opieką psychologiczno-pedagogiczną

- praca ze sprawcą powinna opierać się na pomocy uczniowi w zrozumieniu wyrządzonej krzywdy oraz konsekwencji swojego zachowania. Ma ona za zadanie wpłynąć na zmianę postawy i postępowania ucznia, w tym zmienić cele oraz sposób użytkowania nowych technologii
- w trudnych, uzasadnionych przypadkach można zaproponować rodzicom oraz uczniowi, poradę specjalisty z poza szkoły bądź udział w programie terapeutycznym

f) zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec ucznia-sprawcy

- trzeba pamiętać, że celem sankcji wobec sprawcy jest przede wszystkim zatrzymanie fali przemocy i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi
- wzbudzenie refleksji na temat swojego zachowania, zrozumienie krzywdy, skrucha, zadośćuczynienie i powstrzymanie przed podobnym zachowaniem w przyszłości
- pokazanie innym uczniom, że cyberprzemoc nie jest tolerowana i że szkoła efektywnie reaguje na jej przejawy
- podejmując decyzję o rodzaju kary trzeba wziąć pod uwagę : rozmiar i rangę szkody, czas trwania prześladowania, determinacje oraz świadomość popełnianego czynu

3) DZIAŁANIA WOBEC OFIARY CYBERRZEMOCY

- wsparcie psychiczne - ofiara cyberprzemocy musi otrzymać pomoc i wsparcie emocjonalne, musi także zostać zapewniona, iż szkoła podejmie odpowiednie kroki w celu rozwiązania problemu.
- porada - uczeń będący ofiarą cyberprzemocy powinien otrzymać poradę, jak ma się zachować, aby mógł czuć się bezpiecznie i co musi zrobić, by nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.
- monitoring - po zakończeniu interwencji warto monitorować sytuację ucznia, by dociec czy przypadkiem sytuacja po ukaraniu sprawców się nie zaogniła. W tym miejscu konieczna jest również współpraca z rodzicami, którzy powinni zostać przygotowani przez pedagoga szkolnego, jak zapewnić bezpieczeństwo i komfort psychiczny poszkodowanemu. W szczególnie agresywnych przypadkach cyberprzemocy, powinno się zaproponować rodzicom i dziecku pomoc specjalisty.
- w sytuacji gdy przypadek cyberprzemocy wymaga założenia sprawy sądowej, szkoła powinna powiadomić o takiej ewentualności rodziców ofiary oraz ucznia. Jednocześnie pomóc jej w przygotowaniu odpowiednich dokumentów sądowych uzasadniających i przedstawiających dowody winy oskarżonego

4) OCHRONA ŚWIADKÓW CYBERPRZEMOCY

- ważne, by w wyniku interwencji świadkowie nie zostali narażeni na działania odwetowe ze strony sprawcy
- postępowanie interwencyjne wymaga od pedagogów wyjaśniających sprawę, dyskrecji i poufnego postępowania
- niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą, ani upublicznianie jego udziału w sprawie. Jest to nieprofesjonalna metoda wyjaśniania sprawy, może ona sprawić, że świadek stanie się kolejną ofiarą, może również sprawić, iż następnym razem uczeń nie zgłosi informacji o zagrażającym zdarzeniu

g) sporządzanie dokumentacji z zajścia:

- pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą poszkodowanym i jego opiekunami, a także ze świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, dane personalne osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń.

- jeśli rozmowa przebiegała w obecności wychowawcy (będącego w tym przypadku świadkiem) powinien on również podpisać sporządzoną notatkę
- jeżeli zostały odnalezione i zabezpieczone dowody cyberprzemocy (wydruki, opisy smsów itp.), należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej.

h) powiadomienie sądu rodzinnego

- jeżeli zaistniałego przypadku cyberprzemocy nie można rozwiązać przy użyciu środków wychowawczych jakimi dysponuje szkoła, sprawę należy przekierować, zgłaszając ją do sądu rodzinnego z zawiadomieniem o postępowaniu w sprawach nieletnich
- jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się w szkole, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły powinien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, zwłaszcza jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka
- w przypadkach szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa, dyrektor szkoły zobowiązany jest zgłosić te fakty policji i do sądu rodzinnego

Opracowanie merytoryczne :
Irena Pych - pedagog szkolny